

SIFs forskningsstrategi for 2017-2020

SIF – Statens Institut for Folkesundhed – tilvejebringer viden, hvis mål er at skabe de bedst mulige betingelser for, at danskerne kan leve et sundt og godt liv. Det sker dels gennem forskning i sundhed og sygdom på højeste internationale niveau, dels gennem myndighedsbetjening, der sikrer et afgørende fundament af den nyeste viden under politiske beslutningsprocesser.

SIF genererer gennem monitorering og forskning en uundværlig viden, dels om danskernes sundhedstilstand og sygdomme – og om, hvordan disse kan forbedres for den enkelte, og dels om, hvilke strukturelle indsatser i samfundet der skaber de bedste betingelser for befolkningens sundhed og livskvalitet i praksis. Denne viden er en forudsætning for forbedring og forandring. Hvis ikke vi ved, hvad der virker, kan vi ikke opsætte mål, prioritere og skabe de ændringer, vi ønsker.

Vi ønsker, at vores viden skaber folkesundhed. Derfor har vi i vores strategi 2017-2020 udvalgt de syv fokusområder, som vi ved har størst betydning for folkesundheden.

Det er et langt og ambitiøst træk at forbedre folkesundheden, og vi kan hverken nå i mål alene eller gennem vores tætte samarbejde med det politiske system. Der skal mere til.

Derfor vil SIF i de kommende år indgå flere og nye strategiske partnerskaber med en række offentlige og private aktører, der sammen med os ønsker at bidrage til forbedringer af danskernes sundhed og livskvalitet. Vi har brug for partnere, der omsætter vores viden til praksis og tester nye interventioner. Først når det sker, skaber vi den reelle forandring.

Syv strategier for at forbedre danskernes sundhed

SIFs strategi for 2017-2020 koncentrerer sig om syv indsatsområder, som hver især er afgørende for at forbedre folkesundheden.

Interventioner

Vi er de eneste i Danmark, der har et center for interventionsforskning inden for det folkesundhedsvidenskabelige område. Vi har 10 års erfaring med interventionsforskning og favner bredt metodisk og tematisk samt målgruppemæssigt. Vi har solid viden om de risikofaktorer, der udfordrer folkesundheden. Men der er brug for mere viden om, hvordan vi mest effektivt får denne viden omsat til praksis gennem succesfulde interventioner, der konkret forbedrer danskernes sundhedsadfærd og levevilkår, ligesom der er brug for mere viden om, hvordan vi sikrer bæredygtige indsatser, der er levedygtige, når projekterne slutter. Denne viden vil vi generere i de kommende år.

Vores målsætning

- Vi vil bidrage til teori og metodeudvikling med henblik på at udvikle effektive interventioner og evaluere disse med de mest velegnede forskningsdesign.
- Vi vil forske i, hvilke indsatser der virker, for hvem, og under hvilke betingelser for at sikre os, at vi når målgrupper med størst behov.
- Vi vil forske i, hvordan indsatser bedst udvikles, implementeres og forankres i en given kontekst ved at involvere relevante interessenter og målgrupper i udvikling og evaluering af indsatser.
- Vi vil sikre, at vores forskningsresultater finder anvendelse i praksis blandt andet ved at etablere strategiske partnerskaber med relevante aktører.
- Vi vil fokusere på, at de af vores indsatser, der virker, lever videre, når de er færdigudviklet, og når vores forskere "slipper" dem.

Ulighed i sundhed

Til trods for vores velfærdsstat findes der markante uligheder i sundhed, som ikke behøver at være der. Eksempelvis lever de svagest stillede i gennemsnit 10 år kortere end de økonomisk og uddannelsesmæssigt mest velfunderede. Vi ser også, at forebyggende indsatser oftest har størst effekt blandt de økonomisk og uddannelsesmæssigt mest velfunderede. SIF har erfaring med forskning i ulighed i sundhed, fagligt, emnemæssigt og metodisk. Og vi vil i de kommende år fortsætte arbejdet med at udvikle effektive forebyggelsesindsatser, der kommer de svageste til gode. Dette sker for at sikre mere lighed og balance i forhold til sundhed.

Vores målsætning

- Vi vil bidrage til en styrket teoretisk forståelse af ulighed i sundhed for bedre at kunne forstå de bagvedliggende mekanismer.
- Vi vil udvikle forebyggende indsatser, som bidrager til at reducere ulighed i sundhed.
- Vi vil forske i betydningen af strukturelle samfundsforandringer for ulighed i sundhed.
- Vi vil bidrage til udvikling af nye og bedre målemetoder af ulighed i sundhed.

Alkohol

SIF er førende inden for alkoholforskning i Danmark, og der er brug for vores viden. Alkohol udgør den tredjestørste risiko for sygelighed og dødelighed. I alt har 20 procent af den voksne befolkning et sundhedsskadeligt forbrug af alkohol, og i Europa har Danmark den største andel af unge, der har været fulde inden for det seneste år. Et højt alkoholforbrug er ikke kun skadeligt for det enkelte menneske, men også for familien og samfundet som helhed. Kun 10 procent af dem, der er afhængige af alkohol, modtager offentligt finansieret alkoholbehandling, og alkohol spiller en stor rolle i den sociale ulighed i sundhed. Forskning i unges *binge drinking*, i voksnes storforbrug og i, hvordan vi får flere alkoholafhængige tidligere i behandling, vil fortsat være hovedelementerne i vores aktiviteter på alkoholområdet.

Vores målsætning

- Vi vil monitorere danskernes alkoholforbrug.
- Vi vil forske i alkohols skadelige virkninger og sociale konsekvenser.
- Vi vil udvikle metoder til tidlig opsporing.
- Vi vil udvikle indsatser til forebyggelse.
- Vi vil udvikle behandling af alkoholproblemer.

Rygning

Rygning er ubestridt den største enkeltstående risikofaktor for befolkningens sundhed. Årligt dør 13.600 på grund af tobak, og hvert år tabes 58.000 leveår blandt mænd og 38.000 leveår blandt kvinder på grund af rygning. Over de seneste fem år er der sket en stagnation i andelen af voksne rygere (17 procent ryger dagligt), og de seneste tal viser, at andelen af unge rygere er stigende. Vores beregninger viser, at der hver dag er 40 unge, der begynder at ryge. Derfor skal vi fortsat forske i, hvordan man forhindrer især unge men også resten af befolkningen i at ryge.

Vores målsætning

- Vi vil forske i, hvordan man kan begrænse den sociale ulighed i rygning.
- Vi vil forske i, hvordan sociale og strukturelle forhold spiller ind både på unges rygestart og på rygestop generelt i befolkningen.
- Vi vil forske i, hvordan forebyggelsesstrategier og øvrige sundhedsfremmende tiltag virker forskelligt på forskellige målgrupper.
- Vi vil følge tobaksmarkedet og nye tobaksprodukter, såsom e-cigaretter.

Kronisk sygdom

Danskerne bliver ældre og ældre, og flere og flere får kroniske sygdomme. I dag lider 35 procent af alle danskere over 16 år af mindst én kronisk sygdom, defineret som sygdom med en varighed af seks måneder eller længere. Blandt ældre over 75 år har hver femte mindst tre kroniske sygdomme, det vil sige multisygdom. SIF har stor erfaring med at undersøge risikofaktorer for og konsekvenser af kroniske sygdomme både hos børn og voksne. Dette arbejde fortsættes samtidig med, at vi vil skabe viden om, hvordan kronisk sygdom og multisygdom opleves og håndteres. Viden om konsekvenser af kronisk sygdom og sundhedsfremme blandt kronisk syge er vigtig både af hensyn til den enkeltes livskvalitet og på grund af det politiske ønske om, at flere kronisk syge forbliver på arbejdsmarkedet, i skoler og ungdomsuddannelser, og om, at den store sygdomsbyrde i stigende grad håndteres uden for hospitalsregi.

Vores målsætning

- Vi vil afdække de mekanismer og risikofaktorer, der fører til multisygdom, og undersøge, hvilke faktorer der har betydning for forløbet.
- Vi vil afdække, hvordan patienterne oplever at have en kronisk sygdom eller flere sygdomme, og hvordan de håndterer det både i dagligdagen og i mødet med sundhedsvæsenet.
- Vi vil være en naturlig samarbejdspartner for regioner og kommuner omkring de kroniske syge.

Mental sundhed

Inden for de seneste 20 år er der sket en øget belastning af børns og unges mentale sundhed. Samtidig har vi fået øget viden om betydningen af mental sundhed for sundhedsadfærd, sygdom og dagligdags funktion. Stress, angst og depression sender årligt tusindvis af danskere ud af uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet med alvorlige konsekvenser for samfundsøkonomi og livskvalitet. Mental sundhed er en forudsætning for at leve et godt liv og en beskyttende faktor for udvikling og håndtering af sygdom, social ulighed i sundhed og risikobetonet sundhedsadfærd. Derfor er der brug for mere viden om de positive aspekter af mental sundhed og om, hvordan vi beskytter og fremmer den mentale sundhed.

Vores målsætning

- Vi vil være førende på målinger og interventioner inden for mental sundhed.
- Vi vil forske i trivselsfremmende indsatser målrettet store befolkningsgrupper.
- Vi vil forske i årsagsfaktorer og indsatser, der forebygger mentale helbredsproblemer målrettet risikofaktorer og risikogrupper.

Fysisk aktivitet

Stillesiddende adfærd og fysisk inaktivitet er, efter rygning, den mest betydende risikofaktor for folkesundheden. Fysisk inaktivitet tilskrives cirka 6.000 dødsfald om året, reducerer danskernes middellevetid med 13 måneder og er skyld i cirka 60.000 ekstra somatiske indlæggelser årligt. Derfor er der fortsat brug for ny grundforskning inden for området såvel som monitorering af udviklingen.

Vores målsætning

- Vi vil fokusere på den brede folkesundhedsvinkel og sammenhæng mellem fysisk aktivitet og helbred.
- Vi vil forske i hele spektret, fra decideret fysisk aktivitet, generel bevægelse, stillesiddende adfærd og til inaktivitet.
- Vi vil med udgangspunkt i instituttets epidemiologiske tradition, registerdata, KRAM-data og vores store befolkningsundersøgelser udvikle og gennemføre interventionsstudier.

SIFs indsats for at skabe folkesundhed tager afsæt i fire kernekompetencer: Forskning, rådgivning, undervisning og kommunikation.

Verdensklasseforskning

SIF har en ambition om, at vores forskning skal være i verdensklasse. Vi vil bidrage til at løse de store folkesundhedsmæssige udfordringer, som den vestlige verden står overfor. Derfor stræber vi efter at skabe forskning, der ikke er til at komme udenom, og som har international gennemslagskraft. Det betyder, at vi efterstræber at skabe videnskabelige gennembrud, ligesom vi vil skabe de bedste betingelser for vores forskere, således at vi kan satse og give plads til de forskningsområder, der har stor relevans for folkesundheden, og som også har potentiale til at nå nye højder inden for forskning i folkesundhed.

Forskningsbaseret rådgivning

Rådgivnings- og evalueringsopgaver for eksterne parter er en vigtig del af vores virke som nationalt folkesundhedsinstitut og et væsentligt bidrag til, at SIFs viden skaber folkesundhed.

Opgavernes omfang og temaer inden for folkesundhedsvidenskab spænder derfor vidt. Vi prioriterer rådgivningsopgaver ud fra følgende tre kriterier:

- *Relevans* – opgaven skal være interessant ud fra et folkesundhedsvidenskabeligt perspektiv og passe ind i SIFs forskningsstrategi.
- *Kvalitet* – opgaven skal kunne løses med høj faglig kvalitet.
- *Uafhængighed* – SIF skal have metodefrihed, åbenhed om alle resultater, ejerskab til data samt publiceringsret.

Dedikeret undervisning

Undervisning og formidling gennem uddannelse er en væsentlig del af instituttets vidensformidling. SIF er medansvarlig på bacheloruddannelsen i Folkesundhedsvidenskab på SDU, og vi afholder en række ph.d.-kurser, ligesom vi står for vejledning af bachelor-, speciale- og ph.d.-studerende. Vi ser en vigtig opgave i at formidle vores fag og viden til næste generation af folkesundhedsprofessionelle, og derfor er vores ambition at varetage undervisningsopgaverne med størst mulig dedikation og engagement, således at vi inspirerer, fænger og fastholder de studerendes interesse.

Vores ambition er at udvide SIFs bidrag til Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets uddannelsesaktiviteter både på kandidatuddannelser og ph.d.-uddannelsen, men også inden for kompetenceudvikling, kursus og efteruddannelsesaktivitet målrettet vores praksispartnere. Vi ønsker at skabe uddannelse i tættere relation til vores forskere og skabe et studiemiljø tættere på vores forskning.

Dagsordensættende kommunikation

SIFs kommunikation er et vigtigt bidrag til, at vores viden skaber folkesundhed. Vores kommunikation skal synliggøre vores forskning og især de syv fokusområder, og styrke vores position som det førende grundforskningsinstitut inden for folkesundhed. Vi efterstræber at skabe debat og få vores interessenter til at engagere sig i vores viden og vores fokusområder. Samtidig vil vi sætte dagsordenen både nationalt blandt beslutningstagere, sundhedsaktører og i landsdækkende medier og internationalt i de højest rangerede tidsskrifter.